

Jaunais Tiesas Reglaments

Saistībā ar pastāvīgu lietu skaita pieaugumu, ko iezīmē liels lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu pārkums, Tiesa pielāgo procesuālos noteikumus, lai labāk ņemtu vērā šī lietu veida īpatnību, vienlaicīgi pastiprinot tās kapacitāti saprātīgā termiņā izskatīt visas tajā ierosinātās lietas

Tiesa, pārstrādājot savu Reglamentu, kurš stāsies spēkā 2012. gada 1. novembrī ¹, vispirms vēlas **pielāgoties tajā ierosināto lietu izmaiņām**. Lai gan Tiesas Reglaments ir ticis vairākkārt grozīts, tā struktūra kopš tā pieņemšanas pirmo reizi, 1953. gada 4. martā, nav būtiski mainīta. Šajā Reglamentā joprojām tiek likts uzsvars uz tiešajām prasībām, kuras visbiežāk ceļ fiziska vai juridiska persona vai dalībvalsts pret Savienības iestādi, taču faktiski, izņemot prasības par pienākumu neizpildi un dažas īpašas prasību atcelt tiesību aktu kategorijas, šī veida lietas šobrīd lielākoties vairs nav Tiesas kompetencē. 2012. gadā tieši dalībvalstu tiesu iesniegtie lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu kvantitatīvi veido pirmo Tiesā ierosināto lietu kategoriju ². Jaunā Reglamenta mērķis vispirms ir atspoguļot šo realitāti, šiem lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu veidot īpašu sadaļu un padarot tajā ietvertos noteikumus pilnīgākus un skaidrākus gan attiecīgajām personām, gan valstu tiesām.

Šī pārstrādātā Reglamenta otrs nozīmīgākais mērķis ir saistīts ar Tiesas vēlmi īstenot tās vairāku gadu centienus saglabāt Tiesas, kurā izskatīšanai tiek iesniegts arvien vairāk un vairāk lietu, kapacitāti izskatīt tajā ierosinātās lietas saprātīgā termiņā ³. Tādējādi ar jauno Reglamentu tiek ieviesti vairāki pasākumi, kuriem būtu **jāveicina ātra un efektīva lietu izskatīšana**. Šo pasākumu vidū īpaši ir jāmin Tiesas iespēja pieņemt lēmumu, lai ierobežotu tajā iesniegto procesuālo rakstu vai rakstveida apsvērumu apjomu, vai priekšnosacījumu, lai Tiesa varētu izdot motivētu rīkojumu, mīkstināšana, it īpaši, ja valsts tiesas uzdots prejudiciālais jautājums nerada nekādas pamatotas šaubas.

Turklāt ar jaunajiem noteikumiem tiek ieviesti vairāki nozīmīgi jauninājumi attiecībā uz tiesvedības mutvārdu daļu. Ja Tiesa uzskatīs, ka tai ar lietas dalībnieku iesniegtajiem procesuālajiem rakstiem vai rakstveida apsvērumiem ir sniegta pietiekama informācija, tai vairs nebūs jānotur tiesas sēde mutvārdu paskaidrojumu uzklaušanās. Tas ļaus tai par tajā ierosinātajām lietām lēmumu pieņemt visīsākajos termiņos. Jaunajā Reglamentā ir arī paredzēts, ka tiesas sēdes noturēšanas gadījumā Tiesai būs iespēja lūgt lietas dalībniekus savus mutvārdu paskaidrojumus sniegt tikai par vienu vai vairākiem konkrētiem jautājumiem vai iespēja noturēt vairākām vienāda veida lietām ar identisku priekšmetu kopīgas tiesas sēdes. Savukārt ziņojums tiesas sēdē, kas sadārdzina un kavē lietu izskatīšanu, ir atcelts.

Līdztekus minētajiem mērķiem jaunā Reglamenta mērķis ir arī **precizēt spēkā esošos noteikumus un pastāvošo praksi**. Līdz ar to izteiktāk ir nodalīti visu veidu prasībām piemērojamie noteikumi no noteikumiem, kuri attiecas uz katru prasības veidu atsevišķi (lūgumi

¹ Tiesas [Reglaments](#), kas pieņemts 2012. gada 25. septembrī, ir publicēts 2012. gada 29. septembra *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*. Saskaņā ar Reglamenta 210. pantu tas stājas spēkā otrā mēneša pirmajā dienā pēc tā publicēšanas.

² 2011. gadā no kopā 688 jaunām lietām tika iesniegti 423 lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu. Līdz ar to lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu veido vairāk nekā 60 % no Tiesā ierosinātajām lietām.

³ Jānorāda, ka, neraugoties uz šo lietu skaita pieaugumu, Tiesai ir izdevies būtiski samazināt vidējo lietu izskatīšanas ilgumu. Piemēram, vidējais lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu izskatīšanas ilgums 2011. gadā bija 16,4 mēneši, salīdzinot ar 25 mēnešiem 2003. gadā.

sniegt prejudiciālu nolēmumu, tiešās prasības un apelācijas sūdzības), kurpretim visi jaunā Reglamenta panti ir numurēti un katram no tiem ir savs virsraksts, tādējādi atvieglojot to atrašanās vietas noteikšanu. Attiecībā uz prejudiciālā nolēmuma tiesvedību it īpaši ir jānorāda, ka jaunajā Reglamentā tagad ir iekļauts noteikums par katrā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu iekļaujamo obligāto minimālo informāciju, kā arī noteikums par anonimitāti. Šiem noteikumiem būtu jāpalīdz valstu tiesām sagatavot to lūgumus sniegt prejudiciālu nolēmumu, vienlaikus nodrošinot labāku pamatlietas pušu privātās dzīves neaizskaramību. Saistībā ar apelācijas sūdzībām 2012. gada Reglamentā ir precizēts tiesiskais regulējums par pretapelācijas sūdzībām, kuras iesniegtas, atbildot uz sākotnējo apelācijas sūdzību. Tagad šādas pretapelācijas sūdzības vienmēr būs jāiesniedz ar atsevišķu dokumentu, un tam būtu jāatvieglo to vēlāka izskatīšana Tiesā.

Visbeidzot, ar šo pārstrādāto Reglamentu, vai nu svītrojot tajā dažus noteikumus, kuri ir novecojuši vai netiek piemēroti, vai arī pārskatot noteikumus par atsevišķu lietu procesuālās izskatīšanas kārtību, tiek **vienkāršoti spēkā esošie noteikumi**. Kā piemērs jāmin noteikumu par dalībvalstu un Savienības iestāžu iestāšanos lietā vienkāršošana, palātas, kura izskatīs pārskatīšanai iesniegtās lietas, norīkošana uz vienu gadu vai lūgumu sniegt atzinumu izskatīšanas kārtības vienkāršošana, tagad paredzot vairs tikai viena ģenerālvokāta (nevis visu Tiesas ģenerālvokātu) dalību.

Neapšaubāmi, neviens no iepriekš minētajiem pasākumiem pats par sevi vien nevar mazināt arvien sarežģītāku lietu skaita pieauguma vai to izskatīšanas ilguma tendences. Tiesa tomēr ir pārliecināta, ka šie papildu pasākumi – kuri ir pieņemti tikai dažas nedēļas pēc pieņemtajiem grozījumiem Protokolā par Eiropas Savienības Tiesas statūtiem, ar kuriem ticis izveidots priekšsēdētāja vietnieka amats un ticis palielināts virspalātas sastāvs, iekļaujot tajā piecpadsmit tiesnešus, un kuri ir Tiesas lēmuma no 2012. gada oktobra izveidot jaunu piecu tiesnešu palātu un jaunu trīs tiesnešu palātu turpinājums – ir visdrošākais līdzeklis, kas ļaus tai turpināt pildīt tās uzdevumu, proti, saprātīgos termiņos nodrošināt tiesiskumu Līgumu interpretēšanā un piemērošanā.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

Kontaktpersona presei: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127